

PETROLI

En els darrers anys hi ha hagut un continu increment en l'ús del petroli que l'any 2000 representà el 35% de l'energia consumida al món.

Vivim rodejats de productes d'ús quotidià que provenen del petroli: cosmètics, medicaments, pintures, plàstics, etc. A més, hi ha hagut un fort augment de l'ús del cotxe, l'avió, la calefacció, etc. La nostra vida i el model socioeconòmic giren al voltant seu.

L'accés a aquesta matèria primera és la causa de molts dels conflictes i desastres naturals actuals.

Proposta d'acció col·lectiva	Propostes d'acció individuals
Si fem el cotxe per anar a la feina, compartim-lo amb altres treballadors o treballadores, i muntem les activitats laborals (llocs i horaris) adaptades al transport públic.	<ul style="list-style-type: none"> • Agafem el metro, el bus o la bicicleta pels trajectes curts –quan no els fem caminant. • Fem els viatges de llarg recorregut si podem en tren i si no, en autocar. Agafem l'avió només quan no ens quedi cap altra alternativa. • Marquem-nos com a límit màxim de velocitat els 100 km per hora. • Fem tants pocs productes de plàstic com puguem i -quan ho són- que siguin reutilitzable.

Un cas local

A la biosfera Yasuní a l'Equador, el poble Huaorani ha sofert atropellaments permanents. La legalització de les seves terres no ho ha evitat doncs l'Estat, en concedir-los el territori, els va llevar el dret al subsòl, perquè les empreses petrolieres puguin operar en ell. Entre elles hi és Repsol que opera al bloc des del 1999.

La contaminació s'està manifestant amb vessaments freqüents i l'eliminació diària d'aigües de formació als rius, i en la contaminació de terres de conreu de la comunitat huaorani.

Malgrat està afectant la població indígena, hi actuen amb impunitat.

Més informació

- [Campanya Repsol Mata](#)
- [Crisi energètica](http://www.crisisenergetica.org/) <http://www.crisisenergetica.org/>

ELECTRICITAT

Des de 1990 el consum d'electricitat ha augmentat a l'estat espanyol prop del 80%. Això ha estat degut per una banda al creixement general del consum energètic i, per l'altra, perquè el seu ús s'ha ampliat a serveis que abans eren coberts per altres fonts energètiques. La producció d'electricitat constitueix una de les principals causes de la destrucció del medi ambient ja que contribueix a l'emissió de gasos d'efecte hivernacle, responsables del canvi climàtic.

Proposta d'acció col·lectiva	Propostes d'acció individuals
Si disposem de terreny o d'un terrat propi o compartit, podem estudiar posar plaques solars fotovoltaïques o tèrmiques.	<ul style="list-style-type: none"> • Apaguem els llums dels despatxos, lavabos, i altres espais quan ja no els necessitem • Tanquem els aparells que no els usem (la pantalla de l'ordinador, cafetera, fotocopiadora...) • Fem servir l'opció <i>hivernar</i> de l'ordinador. • Aprofitem al màxim la llum del sol • Adquirim aparells de baix consum energètic.

Un cas local

La central hidroelèctrica anomenada El Ralco en l'Alt Bío Bío –Xile– està ubicada en el territori ancestral dels mapuche pehuenche. Va ser construïda per Endesa Xile, filial d'Endesa Espanya.

El Ralco va inundar 3.500 hectàrees ancestralment habitades pels pehuenche i va obligar a la relocalització d'aproximadament 500 integrants de les seves comunitats. També va comportar forts impactes ambientals negatius associats amb les alteracions hidrològiques del riu Bio Bío.

Més informació

- Documental Apaga y Vámonos (Manel Mayol)
<http://www.apagayvamonos.net>
-

AIGUA

L'aigua esdevé actualment un recurs estratègic i el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional estan impulsant la seva privatització. Les grans companyies estan prenent posicions per tal d'assumir el control d'aquest recurs.

L'escassetat d'aigua pot estar afectant a més de 500 milions de persones, a part de tota la població que esdevindrà i esdevé víctima de la contaminació de l'aigua dolça.

Les tendències actuals indiquen que els propers *amos del món* seran els amos de l'aigua i algunes de les empreses que estan lluitant per aquest lloc són la Coca-Cola, la PepsiCo, la Nestlé i la Danone.

Proposta d'acció col·lectiva	Propostes d'acció individuals
Posem una font o un dispensador d'aigua filtrada per a tothom o -si tenim màquina- traiem les marques de multinacionals.	<ul style="list-style-type: none"> • Canviem les ampolles d'aigua de plàstic, per una gerra o un cànir. • Si necessitem una ampolla d'aigua, omplim una reutilitzada a casa. • Posem un filtre a la canonada o una gerra amb filtre per poder emprar aigua de l'aixeta.

Un cas local Lluiten pel pastís la multinacional Nestlé (marques Aquarel, Viladrau o San Narciso) que compra cacau barat a les grans plantacions a Costa d'Ivori on hi fan treballar infants esclaus. I ho fa la Coca-cola (marca Bonaqua) acusada a Xiapes (Mèxic) i la Índia per deixar zones sense aigua per als habitants.

Més informació

- Vandana Shiva (2004), *Las guerras del agua* Icaria editorial
- Barlow, M – Clarke, T. (2004), *Oro azul* Paidós

PAPER

El consum de paper es va multiplicar per més de 6 a la 2a meitat del segle XX. La seva fabricació és responsable d'un consum ingent de recursos. Una tona de paper exigeix entre 2 i 3 vegades el seu pes en arbres. El sector de la polpa de paper se situa en 5è lloc en el consum industrial d'energia i empra més aigua per unitat de pes que cap altre producte. Genera enormes volums de residus tòxics –especialment al Sud–, i contaminació atmosfèrica i de l'aigua.

Proposta d'acció col·lectiva	Propostes d'acció individuals
Aconseguiu que tot el paper institucional que usem sigui reciclat i prioritzem les edicions electròniques en els materials de difusió.	<ul style="list-style-type: none"> • Usem paper reutilitzat per prendre apunts, imprimir documents interns, fer caràtules de fax, etc. • Imprimim només quan sigui imprescindible i per les dues cares. • Fem servir l'opció d'estalvi de tinta. • Encarreguem els materials a impremtes que ho fan de forma sostenible. • Reciclem l'usat.

Un cas local A Punta Pereira (Uruguai) les empreses de fusta ENCE -espanyola- i Botnia –finlandesa– volen construir una planta de cel·lulosa. No crearà llocs de treball, expulsarà pagesos de les seves terres i provocarà una greu contaminació. Mentre hi ha un moviment ciutadà ferotge en contra de la planta i d'altra, el govern espanyol es planteja subvencionar la iniciativa.

Més informació ➤ Observatori del Deute de la Globalització
<http://www.observatorideute.org>

GAS

Malgrat hagi estat venut com una *energia neta*, no és un recurs renovable en un període mig o llarg, la seva combustió genera CO2 i -per tant- afavoreix el canvi climàtic. La seva extracció també és contaminant i genera problemes socials i ecològics.

Proposta d'acció col·lectiva	Propostes d'acció individuals
Podem arribar a un acord entre tots els companys i companyes per reduir el màxim el termòstat de la calefacció i disposar a la feina d'un rober amb jerseis.	<ul style="list-style-type: none"> • Deixem de considerar el gas com una energia neta sinó –en tot cas– com una menys bruta. • Reduint la despesa d'electricitat també col·laborem en la reducció de l'ús del gas (s'empra com a matèria primera en plantes elèctriques)

Un cas local

Txetxènia ha estat un país devastat pel govern de la Federació Russa. A més dels interessos polítics a la regió -lligats als econòmics- els gasoductes i oleoductes que travessaven el país provinents de la mar Càspia van ser un dels motius que van provocar la guerra. La federació ha d'esdevenir el proveïdor de la meitat del gas consumit a la Unió europea i a alguns països com Alemanys n'és el principal proveïdor.

Més informació

- Crisis energètica
<http://www.crisisenergetica.org>
-

ALIMENTS

En els darrers anys hi ha hagut una substitució dels conreus de subsistència tradicionals i una forta crisi dels camperols locals, que en ocasions s'ha volgut compensar mitjançant importacions del mercat mundial dels aliments bàsics.

Els productes agroalimentaris són per a la població consumidora més barats, tanmateix els camperols perden el control dels seus cultius i de la seva alimentació, i es provoquen greus problemes de sobreexplotació del sol, de contaminació genètica pels organismes modificats genèticament i socials (malalties i morts per ús de plaguicides).

Proposta d'acció col·lectiva	Propostes d'acció individuals
Assegurem-nos que el cafè de la màquina és de comerç just i muntem els àpats o aperitius amb productes biològics i locals o de comerç just.	<ul style="list-style-type: none"> • Escollim els productes de la nostra terra que no han de fer aquests grans viatges • Mengem productes frescos i que siguin de temporada • Fem les compres a les botigues del barri, al mercat o a les de comerç just i no passegem el carretó per les grans superfícies • Canviem el refrescos de multinacionals (Coca Cola, Pepsi...) per altres productes. • Escollim un restaurant vegetarià i/o casolà pels àpats d'equip i reduïm el consum de carn.

Un cas local La perca del Nil fou introduïda al llac Victòria (Tanzània). En uns anys, va passar a ser l'espècie dominant, el nombre d'altres espècies es va reduir i el volum de pesca es va incrementar. Aquest negoci ara es troba en la seva majoria a mans d'empreses privades i es destina a l'exportació. Els pescadors locals ja no poden decidir sobre els preus del peix. La meitat de la població es troba en situació de desnutrició i hi ha hagut un greu impacte mediambiental.

Més informació

- Documental La pesadilla de Darwin de Hubert Sauper: <http://www.darwinsnightmare.com>
- Montagut – Dogliotti, *Alimentos globalizados* Editorial Icària

Aquí també, gràcies és un material que neix de la sinèrgia de dues entitats:

[La Lliga dels drets dels pobles](#) (Sabadell) i [Educació per a l'Acció Crítica –EdPAC](#) (Barcelona)

amb la intenció de donar a conèixer les implicacions d'algunes de les nostres accions en alguns països i fomentar un canvi, està adreçat a persones preocupades i implicades en la situació dels països empobrits.